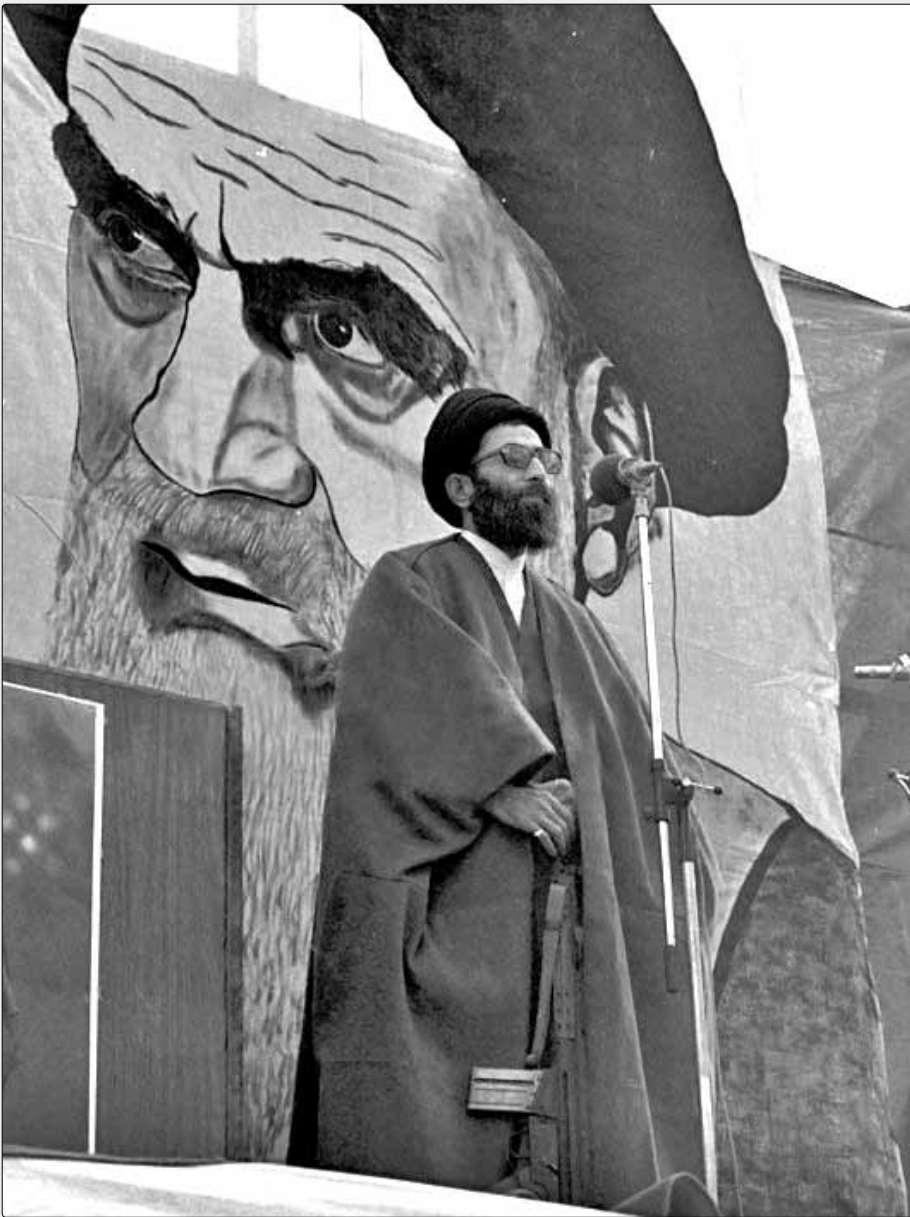

طرح چندباره مفهوم «جهاد تبیین» از سوی رهبر انقلاب بر چه ضرورت‌هایی در عصر حاضر تأکید می‌کند؟

استراتژی آگاهی بخشی

و تبیین» را از دیگر ابعاد خردمندی و تدبیر عمیق حضرت زینب بر شمرند و افزودند: آن حضرت با روایت حقیقی، تأثیر گذار و ماندگار کرپلا، فرصت نداد روایت دشمن بر واقعیت غلبه کند. پیش از این در مهرماه سال جاری نیز رهبر انقلاب در ارتباط تصویری با مراسم عزاداری اربعین حسینی در دانشگاه تهران با معتمد شمرند امکانات ناشی از فضای مجازی و رسانه‌های برای روشنگری و پاسخ به ابهامات، «تبیین و بازگویی حقایق»، «استفاده از شیوه‌های اخلاقی»، «بیان مسائل همراه با منطق، منانت، عقلانیت کامل و استفاده از عواطف انسانی» و «پرهیز از دشنام، تهمت، دروغ و فریبکاری در مواجهه با افکار عمومی» را اصول قطعی این جهاد خوانده بودند.

روایت‌هایی که به انقلاب ختم شد
یکی از کلیدی‌ترین پرسش‌های تاریخ معاصر ایران درباره زمان پیروزی انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن ۵۷ است. غافلگیری جهانی از این انقلاب به عنوان یکی از موضوعات کلیدی تاریخ‌نگاران و جامعه‌شناسانی شناخته می‌شود که پیروزی انقلاب اسلامی ایران را به عنوان موضوع پژوهش خود انتخاب کرده‌اند. هر چند در این زمینه هر کس به ظن خود به جوابی رسیده است اما می‌توان اشتراک نظر جدی در صورت‌مساله ناگهانی بودن انقلاب پیدا کرد.

افزایش قیمت نفت در اواخر دهه ۴۰ و اوایل دهه ۵۰ در کنار ثبات نسبی اقتصاد کشور (جز برهه‌ای در سال ۵۶) و بالا گرفتن نزاع میان گروه‌های مبارز با نظام شاهنشاهی بسیاری را به این برآورد رسانده بود که حداقل در کوتاه‌مدت امکان شکل‌گیری اعتراضات خیابانی و در نهایت سرنگونی حکومت به وسیله مردم وجود ندارد. عبارت مشهور رئیس‌جمهور وقت آمریکا که یک سال پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، ایران را «جزیره ثبات» خوانده بود یکی از شاهد مثال‌هایی است که در این زمینه مورد اشاره قرار می‌گیرد. با این حال آنچه رخ داد با آنچه گمان زده می‌شد تفاوتی محسوس داشت و پیدا کردن علت این رخداد تبدیل به یکی از موضوعات مورد مطالعه جامعه‌شناسان شد. در این زمینه یکی از پاسخ‌ها همواره به تأثیر روایتی که نیروهای انقلابی در جامعه تثبیت کرده بودند برمی‌گشت. به گونه‌ای که روایت نیروهای فکری انقلابی چه از روحانیت و چه از جریانات دانشگاهی، اشاره به تأثیر تعیین‌کننده روایت جریانات مذهبی در پیروزی انقلاب اسلامی بخوبی این واقعیت را هویدا کرد که برقرار کردن نسبت صحیح میان روایت تبیین شده و هویت افشار مختلف جامعه چگونه می‌تواند به یک حرکت جمعی و رو به جلو کمک برساند. از این رو «جهاد تبیین» به عنوان رسالت جریان انقلابی تنها نباید به تکرار رویه تجربه‌شده پاسخگویی به شبهات منتهی شود.

شناخت مخاطب و ارتباط‌گیری صحیح با جامعه پیش‌زمینه حرکت رو به جلوی جریان انقلاب در این زمینه خواهد بود. تغییر و تطور دائم فرمت رسانه به عنوان ابزار محوری در انتقال پیام باعث شده تا بیشترین توجهات به روند این تغییرات معطوف شود. با این حال باید پذیرفت سرعت تغییر و بسط دامنه تأثیرگذاری رسانه‌های نوین پس از این نیز با سرعتی بیشتر ادامه پیدا خواهد کرد اما آنچه در نهایت واجد اهمیت است نگاه اجتماعی و تاریخی صحیح نسبت به شرایط هر زمان و لزوم تبیین صحیح آن در پوشش رسانه‌های مختلف و ابزارهای ارتباطی جدید است. در این میان برای نمونه قدیمی‌ترین و موثرترین رسانه شیعه در طول تاریخ را می‌توان اجتماعات مذهبی و آیین‌های عزاداری دانست، تا آنجا که منبر و خطابه

یونس مولایی: طرح چندین باره موضوع «جهاد تبیین» از سوی رهبر حکیم انقلاب به عنوان رسالت جریان انقلابی در ماه‌های اخیر نشان از اهمیت مثال‌زدنی در این امر دارد. نگاهی به مسیر مواضع رهبر انقلاب در ۳ دهه گذشته البته بخوبی نشان از آن دارد که هم‌زمان با فراگیری گفت‌وگو توسعه و عبور جامعه از فضای پساانقلابی، ایشان نیز مباحث فرهنگی را به عنوان مهم‌ترین اولویت جامعه مطرح کردند. پرسش از اینکه جامعه‌ای که در دهه ۷۰ و با گذر از تجربه انقلاب اسلامی و دفاع مقدس بتدریج شاهد برجسته شدن ارزش‌های فردمحور و مرکزیت یافتن نگاه عرفی به امور دنیوی بود، به چه سمتی خواهد رفت، مهم‌ترین سؤالی بود که در ذهن جامعه‌شناسان و تحلیلگران سیاسی طرح می‌شد. در چنین فضایی بولد کردن کلیدواژه‌هایی همچون «تجاهم فرهنگی»، «تاتوی فرهنگی»، «جنگ نرم» و... نمایانگر آن بود که در پی برده تحولات سیاسی و اقتصادی، بافت اجتماعی ایران نیز دچار تحولاتی است که در الگو و سبک زندگی و بینش شناختی نسل جدید خود را متبلور خواهد کرد. در این میان هر چند عمده بررسی‌ها و آسیب‌شناسی‌ها به تقلیل صورت‌مساله به چند مصداق ناهنجار محدود می‌شد اما بی‌شک محوری‌ترین عاملی که در تمام ۳ دهه گذشته مورد توجه و سرمایه‌گذاری جریانات ضدانقلاب بود، تأثیرگذاری بر فقه شناختی جامعه ایران با نیت تجدیدنظر در اصول و مبانی دینی و ملی بوده است. تا جایی که می‌توان در عمده آثار رسانه‌ای تولید شده در شبکه‌های ماهواره‌ای، شاهد هجوم به اهرام ملی و دینی، با نیت ملیت‌زدایی و دین‌زدایی از جامعه هدف بود.

با این اوصاف طرح مساله «جهاد تبیین» و توجه به جنگ روایت‌هایی می‌تواند چه موضوعیتی داشته باشد؟ به عبارت دیگر، چرا رهبر انقلاب به جای تکرار و تأکید مجدد بر کلیدواژه‌هایی همچون «تجاهم فرهنگی»، «جنگ نرم» و... که عمدتاً بار سلبی و دفاعی دارند، بر مقوله تبیین تأکید کرده‌اند؟
تأکید بر عنصر «روایت» به عنوان عامل بنیادین در ایجاد فهم مشترک جمعی درباره حوادث مختلف مهم‌ترین رکنی بود که رد آن را می‌توان در مواضع رهبر انقلاب یافت. در همین زمینه سخنرانی چندین باره پیش از دیدار مددکاران اهل بیت نیز از این قاعده مستثنا نبود و با توجه به کارویژه هیئات مذهبی و منبر به عنوان قدیمی‌ترین و اصیل‌ترین رسانه شیعه در طول تاریخ، بار دیگر این مهم مورد اشاره قرار گرفت. رهبر حکیم انقلاب در بخشی از بیانات‌شان با اشاره به شیوه جهاد ائمه اطهار فرمودند: «ائمه جهاد نظامی که نمی‌کردند، جز معدودی - فقط حضرت امیرالمؤمنین، امام حسن مجتبی و حضرت امام حسین با شمشیر جنگیدند - بقیه‌ائمه که با شمشیر نچنگیدند، جهادشان چه بود؟ «جهاد تبیین». اینکه همین که بنده مکرر تکرار می‌کنم تبیین یا جهاد تبیین، - تبیین کنید، روشنگری کنید - هیأت، محل جهاد تبیین است. به نظر من از این «هیوا آزما» این نکته بسیار مهم استفاده می‌شود». معظله‌های پیش از این در جریان دیدار پرستان در آذرماه نیز مساله «جهاد تبیین» را مورد تأکید قرار داده بودند. ایشان در تبیین رفتار خردمندانه و قدرت عقلانی حضرت زینب، به رفتار مدبرانه و سخنان شگفت‌انگیز آن بانوی بزرگ در مقابل حکام جابر و یاهو گویی همچون ابن‌زبید و یزید اشاره کردند و گفتند: «آن اقتدار تاریخی، در مقابل مردم جای خود را به تبیین و سخنانی سرزنش‌بار می‌دهد که بعدها به یکی از عوامل قیام توپین در کوفه منجر می‌شود». رهبر معظم انقلاب «جهاد روایت

تجربه گرانقدر انقلاب به عنوان مهم‌ترین حرکت جمعی مردم ایران در قرن حاضر، نمودی از توفیق روایت‌گری صحیح» در شکل دادن به یک حرکت رو به جلو است. از همین رو جریانات دینی بی‌آنکه به سمت حرکت‌های رادیکال مسلمانانه یا پیروزی انقلاب اسلامی شدند

با این حال به سختی می‌توان پذیرفت که با گذشت بیش از ۴ دهه از پیروزی انقلاب اسلامی، ایدئولوژی‌هایی در سطح علمی و فن روایتی نسل اول انقلاب پیدا کرد. شاخص ماندن چهره‌هایی همچون شهیدان مطهری، بهشتی، مفتاح و مرحوم آیت‌الله طالقانی و دکتر علی شریعتی در ارتباط‌گیری با جامعه و تولید ادبیاتی در بستر نیازهای زمانه گواهی بر این حقیقت است که جریان دینی و انقلابی در عرصه روایتگری و ارتباط‌گیری با جامعه اگر دچار پست‌رفت نشده باشد، حداقل در فضایی راکد باقی مانده است.

چنانکه اشاره شد فرهنگ را می‌توان مرکز نقل منظومه مطالبات رهبر انقلاب در ۳ دهه گذشته دانست؛ مطالبه‌ای که البته با گذر زمان در قالب مفاهیم و کلیدواژه‌هایی جدید تعریف شد، تا آنجا که ایشان در سال ۹۶ با اعلام ناراضیاتی از نتایج فعالیت بسیاری از نهادهای فرهنگی، فرمان «آتش به اختیار» را با نیت تقویت فعالیت‌های خودجوش صادر کردند. الکن بودن زبان روایتگری بسیاری از نهادهای رسمی در عرصه فرهنگ و رسانه و فقدان نگاه جامع و تاریخی به زمان و زمانه باعث شده تا فرهنگ به عنوان نقطه قوت و مبدا جرقه خوردن انقلاب اسلامی، تبدیل به یک نقطه آسیب‌پذیری جریان انقلاب شود.

معنای نادیده گرفتن سایر ظرفیت‌ها و بسترهای ارتباط‌گیری نیست اما شناخت و بهره‌گیری صحیح از تأثیرگذاری هیئات مذهبی را می‌توان به عنوان نمونه‌ای حیاتی مورد تأکید قرار داد. **تاریخ، حلقه وصل روایت‌ها**
بازگشت به سنت صحیح روایت در جریان مبارزات پیشانقلابی جریانات دینی بیش از هر چیز نیازمند ادراک‌سازی تاریخی برای مردمی است که نسبت به گذشته خود وابستگی و نسبت به آینده خود رسالت دارند. به عبارت ساده‌تر هر قدر جریان تحریف تلاش می‌کند تا با ضدیت‌سازی میان مردم و گذشته تاریخی‌شان مانع انجام رسالت تاریخی مردم شود، «جهاد تبیین» باید به سوی مستحکم کردن پیوند این دو شق حرکت کند.

معنای نادیده گرفتن سایر ظرفیت‌ها و بسترهای ارتباط‌گیری نیست اما شناخت و بهره‌گیری صحیح از تأثیرگذاری هیئات مذهبی را می‌توان به عنوان نمونه‌ای حیاتی مورد تأکید قرار داد. **تاریخ، حلقه وصل روایت‌ها**
بازگشت به سنت صحیح روایت در جریان مبارزات پیشانقلابی جریانات دینی بیش از هر چیز نیازمند ادراک‌سازی تاریخی برای مردمی است که نسبت به گذشته خود وابستگی و نسبت به آینده خود رسالت دارند. به عبارت ساده‌تر هر قدر جریان تحریف تلاش می‌کند تا با ضدیت‌سازی میان مردم و گذشته تاریخی‌شان مانع انجام رسالت تاریخی مردم شود، «جهاد تبیین» باید به سوی مستحکم کردن پیوند این دو شق حرکت کند.

تبدیل به بخش جدایی‌ناپذیری از مسیر فعالیت‌های شیعیان شده است. تذکرات صریح رهبر انقلاب در دیدار با مادحین اهل بیت(ع) برای پیگیری «جهاد تبیین» واجد اهمیتی انکارناپذیر است. نفوذ حداکثری پایگاه‌های دینی در میان افشار مختلف مردم و ظرفیت اجماع‌سازی این پایگاه‌ها که همواره در طول تاریخ کشورمان تعیین‌کننده بوده‌اند، از جمله واقعیت‌هایی است که باید نسبت به آن آگاهی داشت. تذکر چند سال پیش رهبر انقلاب نسبت به این انحراف و بدعت نظری را که هیات را با کارویژه غیراجتماعی و سکولار تعریف می‌کرد از این منظر می‌توان فهم کرد. تعهد منبر به عنوان اصیل‌ترین رسانه شیعه در طول تاریخ به آگاهی بخشی رسالت روحانیت را بیش از هر زمان دیگری در مواجهه با مشکلات جامعه و ارائه راهکار برای تغییر شرایط نمایان می‌سازد. در این زمینه نمی‌توان از این واقعیت چشم‌پوشی کرد که در سال‌های گذشته برخی جریانات به بهانه نوآوری در این زمینه از ماهیت اصیل منبر فاصله گرفته‌اند. توجه توأمان به فرم و محتوای دینی اصل در کنار یکدیگر نکته‌ای است که به تمرین منبر کمک می‌کند و هیچ‌کدام از این ۲ عنصر را نمی‌توان به بهانه دیگری قربانی کرد. یقیناً تأکید بر بهره‌گیری حداکثری از این رسانه اصیل به

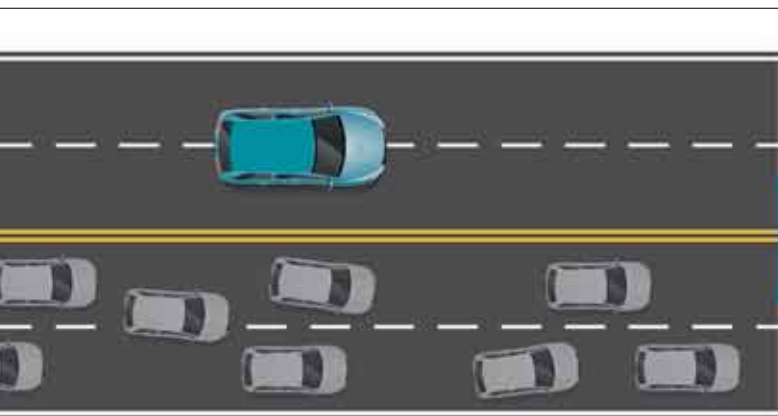
تبدیل به بخش جدایی‌ناپذیری از مسیر فعالیت‌های شیعیان شده است. تذکرات صریح رهبر انقلاب در دیدار با مادحین اهل بیت(ع) برای پیگیری «جهاد تبیین» واجد اهمیتی انکارناپذیر است. نفوذ حداکثری پایگاه‌های دینی در میان افشار مختلف مردم و ظرفیت اجماع‌سازی این پایگاه‌ها که همواره در طول تاریخ کشورمان تعیین‌کننده بوده‌اند، از جمله واقعیت‌هایی است که باید نسبت به آن آگاهی داشت. تذکر چند سال پیش رهبر انقلاب نسبت به این انحراف و بدعت نظری را که هیات را با کارویژه غیراجتماعی و سکولار تعریف می‌کرد از این منظر می‌توان فهم کرد. تعهد منبر به عنوان اصیل‌ترین رسانه شیعه در طول تاریخ به آگاهی بخشی رسالت روحانیت را بیش از هر زمان دیگری در مواجهه با مشکلات جامعه و ارائه راهکار برای تغییر شرایط نمایان می‌سازد. در این زمینه نمی‌توان از این واقعیت چشم‌پوشی کرد که در سال‌های گذشته برخی جریانات به بهانه نوآوری در این زمینه از ماهیت اصیل منبر فاصله گرفته‌اند. توجه توأمان به فرم و محتوای دینی اصل در کنار یکدیگر نکته‌ای است که به تمرین منبر کمک می‌کند و هیچ‌کدام از این ۲ عنصر را نمی‌توان به بهانه دیگری قربانی کرد. یقیناً تأکید بر بهره‌گیری حداکثری از این رسانه اصیل به

مفاهیم را قربانی سطحی نگری نکنیم

با ارجاع به این بیان رهبر انقلاب می‌توان این نتیجه را گرفت که هر گونه مواجهه سطحی و «بدون محتوای لازم» با کلیدواژه‌های مهم، بیش از آنکه موجب ترویج و تبلیغ آنها شود، می‌تواند منجر به دستمالی شدن و تکراری شدن این مضامین شود. برای این گزاره مثال‌های متعددی وجود دارد. از مفاهیمی مانند تجاهم فرهنگی، شیخون فرهنگی و جنگ نرم گرفته تا مفاهیم بلندی مانند بصیرت، اقتصاد مقاومتی، استکبارستیزی، آتش به اختیار و... که تکرار آنها بدون توجه به محتوا، آنها را در افکار عمومی تقلیل داده است.

یکی از تخصص‌هایی که برخی دارند این است که واژه‌ها و تعابیر را خراب کنند. به قول رهبر انقلاب «اسم را بدون محتوا مطرح می‌کنند». به عنوان مثال «مبارزه با استکبار» هم یکی از این تعابیر است که رسانه‌ها و افراد نه‌تنها حقش را ادا نکرده‌اند که خرابش هم کرده‌اند. استکبار، استغفال از «کبر» است. کبر یعنی تفرعن، تبختر و خودبزرگ‌بینی و این

با ارجاع به این بیان رهبر انقلاب می‌توان این نتیجه را گرفت که هر گونه مواجهه سطحی و «بدون محتوای لازم» با کلیدواژه‌های مهم، بیش از آنکه موجب ترویج و تبلیغ آنها شود، می‌تواند منجر به دستمالی شدن و تکراری شدن این مضامین شود. برای این گزاره مثال‌های متعددی وجود دارد. از مفاهیمی مانند تجاهم فرهنگی، شیخون فرهنگی و جنگ نرم گرفته تا مفاهیم بلندی مانند بصیرت، اقتصاد مقاومتی، استکبارستیزی، آتش به اختیار و... که تکرار آنها بدون توجه به محتوا، آنها را در افکار عمومی تقلیل داده است.

این مسیر تنها متعلق به شماست.
اینترنتی "کامل" اختصاصی برای کسب‌وکار شما

رस्पина

بزرگ‌ترین ارائه‌دهنده پهنای باند اختصاصی به سازمان‌ها در ایران

www.respina.net

@respinaofficial

تلفن: ۰۲۱-۹۲۰۰۰۰۰۰

شرکت داده‌پردازی رस्पина
(سهامی خاص) - شماره ثبت: ۱۳۹۱
آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۴۰
تلفن: ۰۲۱-۹۲۰۰۰۰۰۰